

„Edinost“

izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdani na leto gld. 21.—
Za samo večerno izdanje 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč., večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč., izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, esmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravnništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadstr.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brzjavna in telefonična poročila.

(Novejše vesti.)

Dunaj 11. Cesar je danes opoludne sprejel v posebno avdijenco nemškega poslanika grofa Eulenburga.

Budimpešta 11. (Zbornica poslancev.) Zbornica je odklonila predloge za drugačno sestavo zapisnika, katere je stavila opozicija, in je overila istega. Na to je bila seja zaključena. Dnevni red prih. seje Nadaljevanje današnjega.

Budimpešta 11. Zaupniki opozicijskih strank so se danes ob 10. uri in pol zbrali v posvetovanje.

Berolin 11. V današnji prvi seji proračunske komisije državnega zbora je državni tajnik pl. Tirptz izrecno izjavil, da se na nobeni strani ne namerja predložiti novih črtežev za mornarico.

Pariz 11. Sodišče je Zolo in contumaciam obsodilo na sto frankov denarne kazni in na pet sto frankov odškodnine, ker je dolžil Judeta, da se je v svoji polemiki napram očetu Zole posluževal ponarejenih pisem. Zastopnik Judeta je zahteval deset tisoč frankov odškodnine.

Bombaj 11. Minoli teden je umrlo 1111 oseb. Prejšnji teden jih je umrlo samo 894. Za kugo je umrlo 220 oseb proti 154 v prejšnjem tednu.

Še enkrat o odstopu grofa Frana Coroninija.

Nedavno se je iz Grada ven uprizorila divja gonja proti načelniku nemške ljudske stranke, profesorju in poslancu Steinwenderju, ki je med najbistrejšimi glavami v opozicijskem taboru nem-

škem. Moč je pametna glava in njegov bistri vid mu pravi, da nemška opozicija ni baš na najboljem potu se svojo taktiko in da pod vodstvom divjega Jurja Schönererja ne dospe Nemei do zaželenega cilja — do oblasti. To je odkrito povedal na nekem shodu na Dunaju. To je bilo dovolj, da se je proti njemu spravi po koncu ves nemško-radikalni tabor, a vrhno vodstvo te gonje so prevzeli srditeži v »najbolj nemškem mestu«, v Graden. Na nekem shodu na Koroškem so postopali žnjim, kakor da je mož najhuji sovražnik Nemeev; takih psov ni čul nikdar niti od svojih političskih in narodnih nasprotnikov. Užaljen po teh napadih je izstopil iz nemške ljudske stranke in je izjavil zajedno, da položi svoj mandat, ako ne dobi nedvomnega izraza zaupanja od svojih volilcev.

Nekateri nemški listi, ki niso upreženi v jarm zalitega Jurja Schönererja in njegovega pobornika in — tekmece Wolfa, so odločno grajali Steinwenderja radi te izjave, meneci, da je tako metanje mandata od sebe in bežanje poslancev, ako mu je izrekel svoje nezaupanje kakov shod, ali celo le kaka klika, protivno duhu in besedi ustave. Poslanec za deželni in državni zbor da so izvoljeni za 6 let in mandat, ki so ga vsprejeli, morajo izvrševati po svoji razsodnosti in svoji vesti. Poslanec da ni obvezan vsprejemati od svojih volilcev nikakih instrukcij, kajti duh ustave da ne pozna imperativnega mandata, takega mandata, s katerim bi bila spojena dolžnost, ki veže mandatarja, da mora spolnjevati kake zapovedi mandatov. Poslanec, ki se udaje terorizmu volilcev in si ne upa glasovati po svoji vesti in po svojem prepričanju, da zagreša falzifikacijo parlamentarizma.

Slučaj grofa Frana Coroninija nas spominja živo na te razprave o imperativnem mandatu.

Za danes hočemo abstrahirati od svojega globokega prepričanja o resničnih vzrokih, ki so doveli do demisije bivšega deželnega glavarja goriškega in do odloženja deželnozborskega mandata. Verjeti hočemo torej za danes, da se je gosp. grof res umaknil zato, ker je prišel v navskrižje se svojimi laškimi volileci, oziroma z laškimi poslanci o vprašanju deželnega šolskega zaloga na Goriškem.

Vprašanje imamo torej: ali je bil gospod grof res dolžan storiti ta korak? Ali se ni marveč pregrešil proti besedilu in duhu ustave? Pripoznano bodi, da besedilo ustave ne pozna take dolžnosti izvoljenega poslancev, oziroma podrejenosti istega volji volilcev. Toda tudi tu treba motriti stvar cum grano salis, tudi ob tem vprašanju ni smeti pozabiti, da ima poslanec poleg določenih, pisanih obvez tudi moralne dolžnosti. Taka moralna dolžnost bi bila tudi ta, da poslanec vrši svoj mandat v soglasju z onimi, ki so ga izvolili. Kajti to treba pripoznati, da je za poslancev položeno jako mučno, ako ve, da je v nasprotju z voljo svojih volilcev. Seveda treba povdariti, da mi ne mislimo tu volje vsacega posamičnega volileca, ampak voljo večine volilcev, izraženo na nedvomljiv način, ter da ne mislimo na vsako malenkostno postransko stvar, ampak le na velika, važna vprašanja.

Vendar moramo reči, da je grof Fran Coronini grešil se svojim odstopom. Slučaj Coroninijev je povsem izreden, eksepcijonen. V prvo isti ni imel še nobenega zadostnega dokaza, da večina njegovih volilcev zahteva od njega res to, kar je zahtevala od njega — kakor so trdila laška glasila — deputacija laških poslancev. Že zato treba označiti korak Coroninijev vsaj prenegljenim. Pa še drug važen razlog je tu, radi katerega smemo očitati Coro-

PODLISTEK.

24

BARON IVICA

Spisal A. ŠENOA.

Poslovenil Večeslavov.

Pobarvana stara postelja, šepava miza, raztrgan slamat stol, pol lojnice v steklenici, koledar, šalice, črnica, tri pipe po groš, na polici stara knjiga in polič žganja, nad posteljo razmršen kip sv. Martina, a po oknu je skakala vrana, noseča mal zvonec okolo vratu. Vrani je bilo ime »Joško«, kakor mi je rekel varuh. Le-ta me je čakal. Ko sem ustopil v sobo, je nekam pobledel, vtaknil nos v neke papire, in jel emakati.

»Dober dan, gospod varuh«, sem ga pozdravil, »evo vam pleče in skleničico rakije«.

»A, a! Ti, Ivica! Servus! Dobro! Položi na mizo«.

»Hočemo-li, gospod varuh?« sem ga vprašal, položivši suho meso in rakijo na stol.

»Zdaj, zdaj!« je zamrmral Martin, in listal po papirjih. Jaz sem stal mirno, a vrana mi je neprestano trgala rdečo volno od moje torbe.

Naposled sva odšla iz te smradne luknje.

»Idiva k župniku«, je rekel Martin nemirno.

»Pojdiva«, sem odgovoril mirno.

Na »Harmici« — takrat se je reklo »Harmica«, sedaj se pravi »Jelačičev trg« — na Harmici je bilo veselo. Pred vsako hišo so cvrčele klobase, iz vsake krčme so evilile gosli, pa se je

tu jelo, pilo, ropotalo, motalo, ukalo — da bi človek oglušil. V neki krčmi so vriščali, kakor da je sodnji dan, a goslarji so drgnili po svojih goslih, da so jim hotele strune počti. Ljudstva v krčmi kakor mravelj mnogo vojakov, naših domačih, — veste — z rudečim suknom okolo vratu.

»Nekako mi ni dobro«, je rekel Martin; ne bi-li čašico, da vidiva komedijo«.

»E, pa da vidiva!«

Ustopila sva v krčmo. Bila je nizka, zakajena, a vroče, da se mi je vlil znoj po čelu. Tu vsakovrstnih ljudij, toda malo treznih glav. V kotu so evilile gosli. Za jedno mizo je sedel star, siv stražmeštar. Čaka mu je sedela na levem ušesu, debele obrvi so mu štrlele kakor metla, brke je imel zavite kakor maček, a nos mu je bil rdeč, kakor pisano jajce.

Vedno je kričal hripavim glasom, vedno je mahal rokami, vedno tolkel z leskovko po podu.

»Sediva h stražmeštru, velik veseljak je«, rekel mi je varuh. Sela sva.

Ho! ho! ho! Martin. »Mršavo kljuse!« je zakokodakal stražmeštar, ko je opazil mojega varuha, »kaka voda nosi tebe na novo vino! Krčmarica! polič vina — za mojega svetega Martina — a tudi vi godei dajte jeden glas za mojega Martina, sicer vas obesim za vaše strune! Tako — tako — pij, Martine! Bog te poživi, kozja brada, ijuju!« in o tem je izpraznil stražmeštar čašo. Za njim varuh, pa tudi jaz od žeje in vročine.

»E«, je rekel varuh, »za poslom, za poslom«.

»Najbrže si nalokaš zopet stekleničico črnica, da si napojiš fiškalsko dušo. Čuješ, da imam jaz vse kože, ki si jih ti ogulil: ne bi mi trebalo drugega telesnika, a da ti morem sneti debeli obraz, ne bi našel boljšega podplata«.

»Stražmešter!« je odgovoril Martin, »ti si velik pijanec, pij in molči«. Za tem je nadaljeval, namignivši z glavo na mene: »Ovemu dečku sem varuh, vodim ga k popu, ženi se«.

Stražmeštar se je sklonil čez mizo proti meni in izbulil name oči.

»Ženi, veliš?« je zakričal — »fui!«

Tak fant, pa da ga zakapari ženska glava! fui! Poglej mene, »golobradec«, je udaril z leskovko, nisem-li zdrav in vesel, nimam-li cesarski portepè in trebuh, hvala Bogu, in brke? A kakor me vidiš, ni mi pop pripel žene. Lunta, brat, lunta, to ti je najboljša žena: svoj si, gospod si, cesarski človek si, pa ako se kdaj nameri palica, bolje, da pogodi cesarska leskovka, nego-li ženska kuhališnica. Pij, mlada glava! Pij, no svoji mladi na zdravje: grom v vas! igrajte vi godei!«

»Pij«, mi je zašepetal varuh, »da ga ne zjeziš«. Pil sem. Gosli so evilile, ljudje kričali, ukali, tolkli po mizah: vino je teklo, iz pip se je kadilo — meni se je mešalo.

(Pride še.)

niniju, da njegov odstop ni bil o pravem času in da bi bil moral — posito, da so res vsi njegovi volilci proti njemu — storiti to pozneje. Poznane, notoriske so njegove simpatije do Italijanov, o teh simpatijah priča vse njegovo delovanje. Znano je, da je vsikdar podpiral Italijane, kjer je le mogel. In mogel je na prav visokih mestih. In naše prepričanje sega celó tako daleč, da trdimo, da bi bilo italijanstvo na Primorskem sploh morda že odtisneno od svoje visoke gospodovalne pozicije, ako ne bi bilo visoko segajočega vpliva Coronini-jevega. Ako je vzlie tolikim poznanim simpatijam vendar rajše vrgel mandat od sebe ob vprašanju šolskega zaklada, nego da bi ostal na strani Italijanov, ako mu res ni dopuščala vest, da bi nastopil proti tej zahtevi Slovencev, potem je le pripoznal slovesno, da je ob tem vprašanju vsa pravica na strani Slovencev in vsa krivica na strani Italijanov! Nočemo se postavljati na stališče, kakor je je označila »Information«, češ, da bi bil moral zaklicati Italijanom: »Obžalujem, da drugače mislite nego jaz, ali izvolili ste me za 6 let in v teh šestih letih bom glasoval tako, da bom mogel odgovarjati pred Bogom in svojo vestjo. Po šestih letih pa, ako ne boste zadovoljni z mano, izvolite si drugega.« Ali od glavarja dežele, ki je po veliki večini slovenska, od dostojanstvenika, ki je vžival spoštovanje tudi mnogih Slovencev in ki stavlja pravico nad strankarske ozire, od župana slovenske občine, bi bili smeli pričakovati, da nastopi pogumno proti očitni krivici, po svoji vesti in svojem prepričanju. In še le potem naj bi bil zaklical volilem: Vi niste zadovoljni z mano — z Bogom!

Takov odstop bi bil časten in možki. Tako pa je mož v čudni luči: da ga dolže Slovenci in Italijani, da je svojim odstopom hotel koristiti — nasprotnikom!!

Politični pregled.

TRST, 12. januarja 1899.

K položaju. Prihodnji torek, dne 17. t. m., se suide zopet državni zbor. Na dnevnem redu bodo med drugim poročila legitimacijskega odseka o raznih volitvah, zakonski načrt, katerim se za leto 1899. podaljšuje določitev števila novincev, dva predloga za obtožbo ministrov itd.

Razni pojavi nas silijo, da napeto radovednostjo pričakujemo dogodkov v tem zasedanju: novih poskusov za spravo med narodi. Spravljive glasove čeških posamičnih poslancev in tudi Nemecev smo že beležili, a včeraj je precej hudi nemški poslanec Dobernig na nekem šodu v Celovcu govoril o možnosti sprave med Čehi in Nemci in o — kakor posledici — češko-nemškem meščanskem ministertvu. Z ozirom na te pojave je morda povečane važnosti, da danes došla nam praška »Politik« roti Nemece, naj z ozirom na pogajanja z Ogersko vsprejmejo roko v spravo. Ti žalostni odnosi se da morajo nehati ali po nasilni kuri ali po sporazumljenju. Potem grozi praški list vladi: In morda se to zgodi preko nje glave!

Kaj se godi za kulisami?! Na novi akciji za spravo skoro ni možno več dvomiti, ali v tem smo v nejasnem: kdo bode vodil to akcijo. Po poročilu v »Politiki« bi menili, da stranke same, ali tu nam prihaja dunajska »Reichswehr« z članom, ki nas sili do drugačnih misli.

Pod naslovom »Die Regierung und die Parteien«, objavlja ta list veleznamenit članek. Ako velja domnevanje — in ni izključeno to po stališču, ki je zavzimalje ta list med novinami dunajskimi — da je članek inspiriran od važne strani, potem bi ga smeli imenovati senzacionalnim, ker je v njem videti konture bližnje bodočnosti v Avstriji. Člankar pravi, da je položnje še vedno nejasno, kakor je bilo v minolem letu. Ali kmalu po sestanku državnega zbora da pride do važnih sprememb med strankami, ki privedejo do rešitve to dolgo državno krizo. Vsi zmerni življi da uvidevajo pogubnost sedanjega stanja. Opetovano so se že uveli poskusi za spravo. **Nova akcija v ta namen bode najvažnejši dogodek zasedanja.** Vsakako bode to ultimatum: ponudi se roka k spravi, ako se odbije ista, potem izvedo nespravljive, da morajo le sebi pripisati vse posledice. Usoda parlamenta se odloči sedaj in bode odvisna od tega, kakor

se vsprejme novi predlog za spravo. Rešitev krize pa prinese celo vrsto kriz v strankah: ločiti se mora, ker je radikalno in kar je zmerno. Mogoče je torej, da začetek zasedanja prinese velikih sprememb med strankami. Vlada stori le začetek za spravo, podrobnosti pa prepusti strankam samim. V vse to treba dobre volje. Ako ne bode te, se bode moralo poseči po drugih sredstvih, kajti sedanje stanje je nevzdržljivo. Doba čakanja in opazovanja je minola: **to bode zadnji apel do strank!** Stranke bode stale pred vprašanjem: ali mir in redni odnosi z njih pomočjo, ali — brez njih!

Kje je torej pravo: ali potisnejo stranke vlado na stran, ali potisne vlada stranke na stran?! Ali bodisi kakor hoče, vsakako moramo biti pripravljeni na velevažne, morda zgodovinsko važne dogodke. Slovenski in hrvatski poslanci: na stražo!! Antisemitski »Deutsches Volksblatt« trdi celó, da žrtva sprave bodo Hrvatje in Slovenci! Mi hočemo smatrati to trditev za to, kar je, za golo kombinacijo, ali izključeno vendar ni, da se bliža našim zastopnikom najkritičnejši trenotek, ko jim bode pokazati, da so možje, ki stoje na višini svoje naloge.

H krizi na Ogerskem. Danes ni nič posebnih vesti, ker opozicijske stranke se niso predložile vladi svojih pogojev.

V Abesiniji, v sosedstvu Eritreje, te italijanske posesti v Afriki, teče zopet kri. Vojski ras Makonena in ras Mangaša sti že sprejeli. Poročilo iz Masave pa trdi, da je bil spopad neznaten in da je bilo na obeh straneh le malo mrtvih in ranjenih. O Makonenu trde, da je vsikdar prijatelj Italijanov, ali kaj pomenja to za Italijane, ko ne vedo prav za prav, kaj namerja Menelik. Ta poslednji da prav nič ne zaupa Italijanom, da ne bi hoteli le-ti porabiti prilike, posluživši se prijateljstva ras Makonena, da bi se maščevali za poraz pri Adui. Ne bode torej čudo, ako bomo čuli danes ali jutri zopet o krvavih komplikacijah v Afriki. Sicer pa zatrjajo oficijelni krogi italijanski, da so tako pripravljeni na vse, da bi mogli zmagonosno odbiti napad 80.000 mož.

Utrdbe v Eritreji da so dobro preskrbljene z vsem, da bi mogle eventuelno vztrajati, dokler ne pride pomoč iz Italije.

Domače vesti.

Umrla je v Maria Enzersdorfu pri Dunaju gospa Ana Pukl roj. Dub, soproga Jakoba Pukla, c. k. nadporočnika v. e., sodnega tolmača in znanega slovenskega pisatelja in novinarja. Gosp. Puklu naše iskreno sožalje.

Italijanski županje v Trstu. Prihodnjo nedeljo bode torej tisti »veliki dan«, ko se snidejo italijanski županje, da ukupno ponove svoje proteste proti hrvatskemu gimnaziju v Pazinu. »Piccolo« jim že kliče svoj »dobrodošli« v središču, od kjer se razsiplje luč narodne misli! In pa — intrig in zlobnih agitacij, bi rekli mi. Za one velmožne, ki dospejo že v soboto, bodo rezervirane lože v »Politeama«, da bodo mogli prisustvovati — maskaradi. Umesten preludij zares!

Nekoliko odgovora. »Slovenski Narod« je napisal — toda mirno in trezno — daljšo notico v odgovor na naš članek »Ven z osebnostmi iz naših polemik!« — Jedro tega odgovora je to, da je tudi Gabršček napadal osebe in da velja tudi njemu: kdor tepe, tega tepó.

K temu hočemo pripomniti hitro, da nikdo ne more dokazati, da je Gabršček sam pisal vse, kar je bilo zadnje čase v »Soči«. »Slov. Narod« naj ne pozabi, da je Gabršček najel za »Sočo« posebnega urednika, in to ne le odgovornega, ampak takega, ki tudi — piše. Po takem menda ni krivo naše menenje, da zato, kar je grešila »Soča« — bodisi resnično ali pa le domnevano — mora biti tepena le — »Soča«.

Pa bodisi, da so gospodje v uredništvu »Narodovem« v konkretnih slučajih uverjeni, da je osebni napad prišel od Gabrščeka samega! No, naj mu le vračajo milo za drago, toda le do one meje, do katere segata njegov greh in pa resnica. Toda — oprostite! — ako se ga slika kakor ničevden, duševno revo, clowna, ki ne ume drugega, nego »pridušati« svoje dolžnike, ter človeka, ki

dela vse, kar dela, le v svojo osebno korist — zdi se nam, da to ni opravičeno niti po pregovoru: Kdor išče, najde! ker — ni res! Nadalje se nam zdi, da Gabršček ne »živi« le ob meji, ampak tudi dela in tako dela, kakor morda noben drugi slovenski novinar! Gabršček ima nasprotnikov tudi med goriškimi Slovenci, ki mu čisto tudi ne prizanašajo, ali na čast jim je, da mu ne odrekajo nikdar, kar mu treba pripoznati.

Do našega gori omenjenega članka so nas res vspodbudili taktički nagibi, toda ne tisti, katere nam podtika »Narod«, ampak nagibi tiste taktike, kakor nam jo narekujejo imperativno: tužni odnosi v Primorski in z istimi zvezana krvava narodna potreba.

Naj povemo torej še enkrat! Nekdo nas vprašuje nekako očitaje, zakaj da smo vsprejeli v svoj list spis: Lampetovo »Cvetje s polja modroslovskega?«

Že o burnih razpravah v tem listu med »novo« in »starostrujarji« smo izjavili opetovano, to isto smo povedali pred par dnevi in izjavljamo danes še enkrat: mi dajemo radi prostora literarnim in sličnim razpravam, ne da bi se s tem identifikovali z istimi! Za politično smer lista jemljemo na-se seveda vso odgovornost; za tendencijo takih spisov, ki niso v zvezi s političnim življenjem in ki se ne dotikajo političnih in narodnih načel, pa morajo nositi odgovornost gg. avtorji sami. Naše stališče nasproti takim razpravam je razvidno že iz našega postopanja ob takih slovstvenih ali znanstvenih razpravah: mi vsprejemamo menenja pro in contra. Tako smo n. pr. svojedobno priobčevali razprave, katerih avtorji so navdušeno pisali o Govekarjevem romanu »V krvi«, a priobčevali smo tudi menenja, ki so najstrožje obsojali isto delo. In prav takrat, ob boju med »novo« in »starostrujarji« in povodom raznih drugih leposlovnih in filologičnih razprav, priobčenih v tem listu, smo dobivali priznavalnih izjav od razumnistva iz obeh taborov, češ, da prav postopamo, ker take razprave so šola, ki bistri pojme in pomaga resnici do zmage. Ta priznanja so nas še bolj utrdila v veri, da prav postopamo, in da tako liberalno odpiranje poti v javnost različnim menenjem o slovstvenih in znanstvenih stvarih le povspenjuje duševni razvoj našega razumnistva. To nam je bilo v vspodbujajo, da hočemo tudi v bodoče gostoljubno vsprejemati slične razprave, une se pa, da le v toliko, kolikor bodo dopuščali to vsakdanji narodni in politički boji, katerim je v prvi vrsti posvečen naš list.

Znanl dr. Krstić ustaja zopet iz globine kakor pomočnik Italijanov. Začel je zopet izdajati glasovito »Pravo Našo Slovo«. Ščuvati hoče ljudstvo na Kastavščini proti narodni stranki, očitaje, da je zoper gimnazij v Kastvu. Današnji »Piccolo« se mnogo nadeja od tega hujskanja in že vidi, kako prehaja odlična občina kastavska v Krstičeve roke. Mi se smejemo, ker vemo, da tisti, ki stiskajo tudi nekaj glave skupaj s Krstićem, so že davno njegovi. Malo komedije bode in obrekovanja, računa pa seveda ne poplača dr. Krstić ampak — italijanska stranka. Našli so se torej zopet. Dober tek, saj so vredni jeden drugega.

Od e. kr. poštnega in brzojavnega ravnanjstva smo prejeli nastopno naznanilo:

Vsled naročila visocega e. kr. ministerstva se naznanja, da je izšla nova izdaja pisemsko-poštnega cenika, kateri se dobiva za ceno 30 nvč. na e. kr. poštnem časniškem uradu I. na Dunaju, ali pa v prodajalnici e. kr. dvorne in državne tiskare istotam.

Istočasno se objavlja, da obsega novi pisemsko-poštni cenik poleg sprememb, objavljenih že naznanilom od 24. decembra pr. l. št. 52.223, še sledeče:

Jamčenje za slučaj presile (Höhere Gewalt) za vrednostna pisma in vrednostne zaklopnice v prometu z Norveško in Rusijo se omejuje, ne da bi se pobirala kaka zavarovalnina.

V prometu s Chile se dovoljuje za vrednostna pisma in vrednostne zaklopnice povzemanje do zneska 500 gld.

V prometu z Dansko so dovoljene vrednostne zaklopnice, kakor tudi carine svobodno pošiljanja vrednostnih zaklopnice.

Carine svobodno pošiljanje vrednostnih zaklopnice v Francijo ni dovoljeno.

Sedaj veljavne pristojbine za pošne nakaznice v prometu z Luksemburško veljajo tudi za nadalje.

Brzjavne pošne nakaznice v prometu z Portugalsko so dovoljene.

Kaj jih že imajo? Iz okolice nam pišejo V oni znameniti seji deželnega zbora so pljuvali na naše poslance z galerije, doli kričali nad njimi: »Fora i sciavi, farabutti, p. assassini itd.», metali na nje okvirje itd. To vse so čini, radi katerih zasluži udeležence primerno kazen.

A mi brskamo zastoj po listih, da bi zasledili, da-li so koga od slavnih junakov že deli pod ključ, da-li kateri onih slavnih junakov že počiva v ulici Tigor radi činov, ki so spravili naše poslance v nevarnost?!

Naše ljudstvo misli in misli in izrazilo je že večkrat svojo sodbo o vsem tem. Čudno se dozdeva našemu ljudstvu, da niso še našli onih junakov. »Mar je Lahom v resnici vse dovoljeno?« »Mar so zakoni samo za nas?« — Tako in jednako ugiba naše ljudstvo in mi moramo zmagati z ramami, odgovora mu ne moremo dati.

Slavne oblasti pa naj čujejo: Ako se naše ljudstvo prepriča, da smejo Lah vse, ako si bo jelo domisljati, da se mu bo v laškem taboru bolje godilo, kjer se mu ne bode ničesar bati, tudi če bo spravljalo v nevarnost od ljudstva izbrane zastopnike, ako preide torej naše ljudstvo v oni tabor — ne bo gotovo naša krivda! A slavne oblasti naj premišljajo že sedaj o tem, premišljajo naj, da-li bi bilo to res toli vesel dogodek, ako bi to mirno ljudstvo prestopilo v tabor laških kričačev in razgrajaleev, v tabor, kjer se pripoveduje, kako bo laška zvezda blestela nad Trstom, v tabor, v katerem kričé: Evviva l' Italia! Evviva Trieste italiana! Evviva l' Istria italiana! v tabor, ki se hodi odkrivat pred hišo laškega konzula, v tabor, ki kriči! Abasso il governo! v tabor.... itd. itd. Ako bo slavnim oblastim všeč, da bo naše ljudstvo mesto »živela Avstrija« kričalo, kakor kriče Lah — to ni naša stvar, za to naj skrbé oni, ki so poklicani za to, a mi si peremo roke!

Koroški novičar. Celovski mestni zbor se zopet bavi z uvedenjem električne luči. To se je godilo že nekolikrat, a težko da pride mestni zbor tudi sedaj do kakega umestnega sklepa. — Dne 23. dec. je pogorelo na Bistriški planini devet planinskih koč. Požar je nastal na treh mestih hkratu. — V Bistrici v Rožu je dne 28. dec. nastal požar v fužinah. Zgorelo je mnogo blaga. Škode je do 30.000 gld. — Cesta ob južnem bregu vrbskega jezera do Vrbe je dodelana sedaj popolnoma in že izročena prometu. — V Beljaku se je ustrelila uradnikova soproga H. Dekleva. Ne ve se, kaj jo je gnalo v smrt. — V Kneži nad Grebinjem je pri posestniku p. d. Turinu starejša dekla umorila svojo mlajšo tovarišico. Bila je namreč ljubosumna na njo, ker je gospodar večkrat pohvalil mlajšo dekle.

Akad. tehn. društvo „Triglav“ v Gradcu bode imelo dne 14. t. m. svojo V. javno občno zborovanje s tem-le dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika. 2. Čitanje zapisnika bratskega društva »Slovenije«. 3. Poročilo odbora. 4. Slučajnosti.

Začetek točno ob 8. uri zvečer; lokal: »Čitalnica«. Gostje dobro došli!

Ker se bo mej slučajnostim razpravljalo o važnih stvareh, izvolé naj se društveniki polnoštevilno vdeležiti zborovanja.

Za „Božičnico“ s nadalje darovali: gd. I. Hrvatin, gd. Anton Lampe, gd. Josip Kočjančič, g. Millionig, gd. Edvard Lampe, gd. Kovačič po 2 K, gd. Kozak, ga. Ema Abram po 4 K, gd. Anton Rukavina 1 K, N. N. 3 K, pri gd. dr. Rybaču radi pregostega »vikanja« nabralo se je 2 K, gd. kurat Jaklič 6 K.

Pozor! Vsem častitem udom »Tržaškega podpornega in bralnega društva« in slavnemu občinstvu sploh se naznanja, da se ustopnice na veliki ples tega društva, ki se bode vrši dne 14. t. (v soboto) v redutni dvorani »Politeama Rossetti«, prodajajo v društveni pisarni in v kavarni Comercio. Na obilno udeležbo uljudno vabi

odbor.

Pevska društva v okolici: »Zarja« v Rojani, »Adrija« v Barkovljah in »Lipa« v Bazovici, prirede letos svoje društvene predpustne veselice s petjem, godbo, igro in plesom, po sledečem

redu: »Zarja« v Rojani dne 29. januarja, »Adrija« v Barkovljah dne 5. februarja in »Lipa« v Bazovici dne 12. februarja. Toliko na znanje vsem bratskim društvom.

Fraze. Pišijo nam: Tukaj izhajajoči list »Rdeči Prapor« trdi v svoji novoletni številki v članku »Ob novem letu«, da je on jedini slovenski list, ki brezobzirno brani delavske »zajme« in ki nosi »odločno luč« v temo naših s klerikalnimi peruti zastrtih krajev. Dovotite, nam se zdi, da se je doslej »Rdeči Prapor« boril »najuspešneje« proti minolemu »Delaveu«, ki je moral prenehati radi mahinacij sodrugov, ki se nahajajo okolo »R. P.« List, ki je dvakrat v ednem letu premenil svoj program, ki je bil ustanovljen v svrhu, da deluje proti lastni stranki, ki je skušal najprvo s anarhističnimi frazami pridobiti si naročnikov, a je takoj premenil svoj program, čim je postal »oficijelno glasilo stranke«, tak list naj bi najprvo sodil sebe in potem še le druge!

Argo.

Izpred dež. sodišča. Včeraj se je vršila ob zaprtih vratih razprava proti 45letnemu zidarju F. V. radi zločinstva proti pravosti na škodo nekemu 14letnemu dekletu. Dobil je 15 mesecev ječe.

Nevarnega tatu je prijel policijski oficijal Titz v osebi 20-letnega Ivana Cavalieri, ki je v družbi z Angelijem Grillo in Franom Marsichem ulomil v več prodajalnice in tam kradel. Deli so ga pod ključ.

Samomor. V Ljubljani se je dne 9. t. m. na stranišču pehotne vojašnice na Radeckega cesti vstrelil Josip Papst, infanterist o. in kr. 27. pešpolka. Samomorilec je bil doma v Brucku. Vzrok samomoru je neznan.

Človeška ribica. »Slov. Narod« poroča: Viktor Dolenc, hotelier v Vipavi, ima živo človeško ribico, katero so te dni vlovili v Vipavi. Do sedaj je bilo znano, da živi ta žival le v Postojnski jami, a sedaj je dokazano, da živi tudi v Vipavi.

Ogenj. Na sv. treh Kraljev dan ob tretji uri po noči je nastal ogenj pri posestniku Matiji Faganelu v Oseku na Goriškem. Ker je bila hiša z gospodarskim poslopjem polna sena in stelje, ni bilo moči rešiti ničesar. Posestnik je bil zavarovan.

»Briven« prva štev. v tem letu je izšla z »novo glavo«. Prinaša tudi oni imenitni kuplet »Temu treba se privadit«, kateri je jako ugajal občinstvu na »Silvestrov večer«. Pesem se lahko poje v veseli družbi; torej le hitro po »Briven« v tobakarne!

Na stavbeni razpis krajnega šolskega sveta v Postojni, priobčen danes na drugem mestu, opozarjamo še posebno gospode mojstre iz dotičnih obrti.

Loterijske številke, izžrebane dne 11. t. m.:
Brno 9 83 38 15 52

Lampetovo »Cvetje s polja modroslovskega«.

(Dalje.)

Vidi se, da našega modroslovca ne vodi objektivno motrenje sveta, nego postranska, drugam mereča misel: prašanje po koristi: pomozi, kar pomagati more! Ta nazor prešinja vso to razdelitev, ono načelo, katero je Schopenhauer v svojih »Paralipomenih« na toli klasičen način ožigosal na vse veke. Sicer pak vzrok te razvrstitve, ki je popolnoma nelogična, tiči tudi v mediju, kjer se je izemilo znanstveno naziranje pisateljevo. Nelogičnost njegova seza tako daleč, da je prezrl celo dušeslovje kakor poseben del modroslovja. Da je ta del pozneje po nelogičnem potu potaknil v svoje modroslovje, potrjuje samo, kakó nejasne misli ima pisatelj o pravem pojmu filozof, katera nikakor nesluži »koristim«, nego čisto drugi, nič menj občutni potrebnosti človeškega duha: njegovemu svobodoljubju. Naj bo to odkrito povedano pisatelju našemu, da svet ne bode oporekal Slovence: »Glejte, ta narod je takó suženjski misleč, da nima niti pojma o modroslovski znanosti!« Da! starogrški duh je izumil modroslovje, ker je čutil božanstveni proizvod človeškega duha, kateri samo v svobodnem gibanju raste in živi. Trinožke verige persijanske, ki so starim Grkom pretile in katere je njih svobodni duh zlomil, pokazale so, kakšna je moč svobodnega duha! Od onega časa naprej je tasvobodni dih — modroslovni — oživiljal še druge narode, dokler je priromal do Slovanov, — da tudi tukaj zdrobi verige. — Naš pisatelj si je tega svest;

zato se »ustavlja krivemu modroslovju«, onemu, k se brani proti usiljevanju neznanstvenosti. Samo da je umestno tudi tukaj vprašanje, na kateri strani je »pravo« in na kateri »krivo« modroslovje. —

V kratki, jako netočni povestnici modroslovja pisatelj označuje svoje stališče filozofično: »škola-stiko.« S tem nam je podal komentar svojemu »Cvetju.« S tem komentatjem je rečeno vse. Pisatelj se je postavil na stališče, ki je ozko omejeno in kjer neha vse umovanje, na tako zvano »škola-stično.« »Školastiku« ni treba vedeti nič pozitivnega, preiskovati ničesar novega; to sta že vse storila Aristotelj in Toma. Čemu se torej truditi, glavo si beliti in kaj dodajati? — Bolj zanimivo je, kar pisatelj pravi o tako zvani »državni filozofiji.« Kje pa je ta in kakošna je ta »država?« — Ali morda res misli naš pisatelj, da se visoka gospoda, ki oddaje filozofične stolice, res toliko briga za ta predmet, da bi dajala naloge novonastavljenec? — Bilo je nekda tako; dandanes pa, hvala Bogu, ni več takó. Naš pisatelj meni namreč, da imajo profesorji modroslovja nalog, predavati »izkustveno« filozofijo, kakošna pomota! Morda bi bilo celo dobro za ta predmet, ako bi ga poučevali po izkustveni t. j. prirodoslovni metodi; ali naloženo ni to nobenemu učitelju. Niti »školastika« niti prosta »filozofija« nista na slabem po današnjem učnem sestavu. Vsaka ima svoje mesto, vsaka ima svoj poseben pomen in namen. Nikdo ju ne ovira, razven če se ovirata sami. V bogoslovji gospoduje Toma, v drugih fakultah gospodujejo razni filozofi v smislu starogrškega modroslovja. Kajti priznavati se mora, da vsaka hodi svojim potom, in pisatelj »Cvetja« menda utegne jedini biti, ki meni, da je cilj obeh eden in isti. Kantov »transcendentalizem« in »Lampetovo »sree« sti sicer jako nedolžni dve stvari, kolikor smemo soditi od zunaj, po učinkih, a vendar izvirata oba iz nasprotnih strani iste gore, kakor našega pesnika Jenka znani dve reki. Ako Lampe meni, da s svojo »lično«, mnogobesedno, a malo jedrnato besedo združi obadva toka, tedaj se moti in svet mu tega ne bode verjel. Jasno je, da se njemu ob vsej navidezni brezbarvnosti ne bi posrečilo zjediniti oba nasprotna si toka. K temu mu nedostaje zadostnega znanja, kar je njegova prava nezgoda! Zato naj se njegovo pero omejuje na »školastiko«, pri kateri je treba več spretnosti, nego znanja modroslovnih predmetov.

(Pride še.)

Brzjavna in telefonična poročila. (Zadnje vesti.)

Dunaj 12. Državni poslanec in bivši minister za poljedelstvo, grof Felkenhayn, je nevarno obolel, tako, da se je bati najhujšega.

Budimpešta 12. (Zbornica poslancev.) Po odobrenju zapisnika zadnje seje je jeden poslanec začel čitati cesarski reskript od 3. oktobra leta 1848. Predsednik se je uprl temu, toda dotični poslanec je apeloval do zbornice in je zahteval, naj se o tem glasuje po imenih. Glasovanje naj se vrši jutri. Ker je bila ta zahteva zadostno podprta, jej je moral predsednik ugoditi. Na to je poslanec Buzank grajal razdelitve poslancev po klopeh, a poslanec Kupik je govoril o prepihu v zbornici. Zahteval je, naj se uhodi zapro in naj se o tem predlogu glasuje po imenih.

Kaneja 12. Generalni komisar priine Jurij je izdal proglas do begunov, ki se nahajajo v Kandiji, naj se povrnejo na svoja posestva v notranjem otoku, ali pa naj zapuste otok. Sestavila se je komisija, ki proučuje preosnovo pravosodja.

ZALOGA POHIŠTVA

tvrdke

Alessandro Levi Minzi v Trstu.

Via Riborgo 21 in Piazza Rosario 2
(šolsko poslopje).

Zaloga pohištva in tapetarij vseh slogov lastnega izdelka. Bogato skladišče ogledal, vsakovrstnih slik, zimnic in pogrinjal. Na zahtevanje ilustrovan cenik zastoj in franco. Naročeno blago se stavlja na parnik, ali na železniško postajo, ne da bi za to računil stroške.

ZALOGA POHIŠTVA IN OGLEDAL
Rafaella Italia
 TRST — Via Malcanton št. 1 — TRST

Zaloga pohištva za jedilnice, spalnice in sprejemnice, zimmie in peresne, ogledal in železnih blagajn, po cenah, da se ni bati konkurence.

Pisarja

z lepo pisavo in veččega slovenskemu in italijanskemu jeziku išče pisarna odvetnika
dra. Gustava Gregorina
 v Trstu, ulica Molin Piccolo št. 3 II. n.

100 do 300 gl.

zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez kapitala in rizika vrazpečevanjem zakonito dovoljenih državnih papirjev in srčk. Ponudbe pod naslovom **Ludwig Oesterreicher v. Budimpešti, VIII Deutsegasse 8.**

Pri moji tvrdki
Schivitz & Comp. v Trstu
 se dobivajo

stroji vsake vrste in potrebščine k istim. Sesalke in brizgalke vsake vrste. Cevi iz kovin, kavčuka in platna. Medeni in broneni ventili, pipe itd. Orodje za obrtništvo in kmetijstvo. Vse iz prvih tu- in inozemskih tovarn. Nove posode »Emeri« in škropilnice proti peronospori svojega izdelka in druge.

Garantiram dobroto vsega blaga.
Cene nizke.
Velika zaloga v ulici Zonta številka 5.
Mat. Živic, inženir.

Izdelujem tudi načrte za napravo novih tovarn, mlinov, vodovodov, cest itd. — Moja tvrdka prevzame tudi izvrševanje istih del.

FILIJALKA
BANKE UNION
V TRSTU

se peča z vsemi bančnimi in menjalnimi posli, kakor:

a) Vsprejema uplačila na tekoči račun ter jih obrestuje:

Vrednostne papirje:

po 2 $\frac{1}{2}$ %	proti 5 dnevni odpovedi
" 2 $\frac{3}{4}$ %	" 12 " "
" 3 $\frac{1}{4}$ %	" 4 mesečni "
" 3 $\frac{3}{4}$ %	" 8 " "
" 3 $\frac{5}{8}$ %	" 1 letni "

Napoleone:

po 2 $\frac{1}{2}$ %	proti 20 dnevni odpovedi
" 2 $\frac{3}{4}$ %	" 40 " "
" 2 $\frac{5}{8}$ %	" 3 mesečni "
" 3 $\frac{1}{8}$ %	" 6 " "

Tako obrestovanje pisem o uplačilih velja od 25. oziroma 2. avgusta naprej.

b) Za giro-conto daje 2 $\frac{3}{4}$ % do vsakega zneska; izplačuje se do 20.000 gl. a cheque; za večje zneske treba avizo pred opoldansko borzo. Potrdila se dajajo v posebni uložni knjižici.

c) Zaračuna se za vsako uplačilo obresti od dne uplačila in naj se je to zgodilo katero si bodi uradnih ur. Sprejema za svoje conto-correntiste, inkase in račune na tukajšnjem trgu, menjice za Trst, Dunaj, Budimpešto in v drugih glavnih mestih; jim izdaja nakaznice za ta mesta ter jim shranjuje vrednostne papirje brezplačno.

d) Izdaja vrednice neapeljske banke, plačljive pri vseh svojih zastopnikih.

e) Kupuje in prodaja vsakovrstne vrednostne papirje ter iztirjava nakaznice, menjice in kupone proti primerni proviziji.

„EDINOST“
 večerno in zjutranje izdanje
 se prodaja, razun v drugih navedenih tobakarnah, tudi najužnem kolodvoru.

TEODOR SLABANJA
 srebrar
 ulica Morelli 12 v GORICI ulica Morelli 12

priporoča prečastiti dahovščini in cerkvenim predstojnikom svojo delavnico za izdelovanje **cerkvene posode in orodja. Staro blago popravi, pozlati in posrebrji v ognju po najnižji ceni.** Da si pa zamorejo tudi bolj revne cerkve naročiti cerkvenega kovinskega blaga, olajšuje jim to zgorej omenjeni stem, da jim je pripravljen napravljati blago, ako mu potem to izplačujejo na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalec sam lahko določi.

Pošilja vsako blago poštne prosto!

STAVBENI RAZPIS.

Za zgradbo **nove ljudske šole v Postojni** se bode oddala izvršitev sledečih del z oskrbitvijo vsega pripadajočega gradiva:

		Prenos gl.
1. Zidarsko delo, proračunjeno na gl.	29,923.60	46,579.90
2. kamnoseško delo " " "	2,679.35	619.12
3. tesarsko delo " " "	2,740.85	485.—
4. strešno delo " " "	828.—	1,430.—
5. kleparsko delo " " "	796.30	204.—
6. dobava železa " " "	3,176.80	410.—
7. dobava kamenine " " "	312.70	161.60
8. mizarsko delo " " "	4,247.80	182.—
9. ključavničarsko delo " " "	1,874.50	107.—
Odnos gl.	46,579.90	Skupaj gl. 50,178.62

Stavbeni načrt in proračun stroškov, splošne in posebni stavbinski pogoji so razloženi v občinski pisarni na vpogled ter se bode stavba na podlagi istih oddala.

Ponudbe naj se torej raztezajo na **vsa dela** tega razpisa.

V varnost vzdržanja ponudbe ima se taisti pridejati varščina v znesku 2500 gl. v gotovini, hranilnih knjižicah ali pripravnih vrednostnih papirjih, ki se računajo po kurzni vrednosti, vendar ne nad nominalno vrednostjo.

V ponudbi se ima navesti v številki in besedah ponudeni znesek, oziroma popust na proračunjenih zneskih.

S kolekom 50 kr. kolekovane zapečete pismene ponudbe imajo zadržati ime in priimek bivališče in stan ponudnikov ter izrečno zagotovilo, da pozna ponudnik vse določbe stavbinske oddaje in da se zaveže za slučaj izdrazbanja iste natančno izpolnjevati in da prizna tudi pravico krajnega šolskega sveta do izgovorjenih konvencionalnih kazni.

Tako urejene pismene ponudbe naj se označijo odzunaj na zavetku poleg naslova kot »ponudba za šolsko stavbo«.

Ponudbe se imajo vpsolati zadnjič do 5. svečana 1899. na podpisani krajni šolski svet, kateri si pridržuje pravico, odločiti se za eno ali drugo vloženih ponudb.

KRAJNI ŠOLSKI SVET V POSTOJNI
 dne 5. januarja 1899.

„THE GRESHAM“
 angleško zavarovalno društvo na življenje v Londonu.

Aktiva društva do 31. decembra 1897. Kron 159.997,579.—

Letno vplačilo premij in obresti do 31. decembra 1897. » 28.823,375.—

Izplačana zavarovalnina in obresti od obstanka društva (1848.) » 343.860,067.—

V letu 1897. izdanih 7468 police za glavnicu od » 67.331,351.91

Prospekti, ceniki in v obče vse druge informacije dopošljejo se vsakemu na pismo vprašanje od niže imenovanega zastopstva, katero dopisuje v vseh jezikih.

Glavno zastopstvo v Trstu.

Via del Teatro št. 1, „Tergesteo“ Scala IV.

Iščejo se dobri agentje, zastopniki in potovalci.

„EDINOST“

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

Izhaja v Trstu dvakrat na dan razun nedelj in praznikov.

Zjutranje izdanje izhaja ob 7. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. O ponedeljkih in po praznikih izhaja prvo izdanje o 9. uri predpoludne. — Naročnina znaša: Obe izdanji gl. 21.—; samo večerno izdanje gl. 12.—, (poslednje zadostuje za naročnike popolnoma). Posamezne številke stanejo: Zjutranje izdanje 3 kr., večerno 4 kr.

V Trstu se razprodaja „Edinost“ po tobakarnah v teh-le ulicah in trgih:

Piazza Caserma št. 2. — Via Molin piccolo št. 8. — Via S. Michele št. 7. — Ponte della Fabra. — Via Rivo št. 30. — Campo Marzio. — Via delle Poste nuove št. 1. — Via Caserma št. 13. — Via Belvedere št. 21. — Via Ghega št. 2. — Volti di Chiozza št. 1. — Via Stadion št. 1. — Via Acquedotto. — Via Istituto št. 18. — Piazza Barriera. — Via S. Lucia. — Piazza Giuseppina.

V okolici se prodaja:

Na Greti pri gosp. Pogorelcu, v Škedinju pri gosp. Antonu Sancin (Drejač) in pri Sv. Ivanu pri gosp. Ani vdovi Gasperšič. — Izven Trsta prodaje se „Edinost“ v Gorici v tobakarni g. Josipa Schwarz v Šolski ulici.

Slovenoi! Naročajte, podpirajte in širite med rodoljubi to glasilo tržaških Slovencev, katerega program je v prvi vrsti ohranitev in razvitek milega nam slovenskega naroda na tržaškem ozemlju in bramba nam po zakonu zajamčenih pravic.

Rojaki, uvažujte naše géslo: „V edinosti je moč!“

Proda se

lepa kočija in „brun“ z dvojno opremo vse skoraj novo; eventualno tudi mlad lep konj po primerni ceni.

Naslov pri opravištvu tega lista.

Hiša na prodaj!

V bližini mesta je na prodaj prostorna hiša ob lepi cesti, ki je pripravna za vsako obrt in letovišče. Več se izve v tiskarni lista »Edinosti«.